

KOSOVSKI PENZIJSKI ŠTEDNI FOND OPERACIJE

IZVEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA I FINANSIJSKI IZVEŠTAJI

Na dan i za godinu koja je završena 31 decembra 2022

IZVEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA	1-3
IZVEŠTAJ O FINANSIJSKOM STANJU	4
IZVEŠTAJ O SVEOBUHVNOM DOBITKU	5
IZVEŠTAJ O PROMENAMA U NETO SREDSTVA KOJA PRIPADAJU OPERACIJAMA KPŠF	6
IZVEŠTAJ O TOKOVIMA GOTOVINE	7
NAPOMENE FINANSIJSKIH IZVEŠTAJA	8-29

IZVEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA

Upravnom Odboru Kosovskog Penzijskog Štednog Fonda

Mišljenje

Revidirali smo finansijske izveštaje Kosovskog Penzijskog Štednog Fonda – Operacije („KPŠF-O“), koji sadrže izveštaj o finansijskom stanju na dan 31 decembra 2022 godine, izveštaj o sveobuhvatnom dobitku, izveštaj o promenama u neto sredstva doprinosioca i izveštaj o tokovima gotovine za tada završenu godinu, i napomene finansijskih izveštaja, uključujući rezime značajnih računovodstvenih politika.

Prema našem mišljenju, prpratni finansijski izveštaji pošteno predstavljaju, u svim materijalnim aspektima, finansijsko stanje KPŠF-O na dan 31 decembra 2022 godine, njegove finansijske performanse i novčane tokove za tada završenu godinu u skladu sa Međunarodnim Standardima Finansijskog Izveštavanja.

Osnov za mišljenje

Reviziju smo obavili u skladu sa Međunarodnim Standardima Revizije (MSR). Naše odgovornosti prema tim standardima su dalje opisane u odeljku našeg izveštaja o *Odgovornosti revizora za reviziju finansijskih izveštaja*. Nezavisni smo od KPŠF-O u skladu sa *Međunarodnim Etičkim Kodeksom Profesionalnih Računovođa (uključujući Međunarodne Standarde za Nezavisnost (IESBA kodeks))*, zajedno sa etičkim zahtevima koji su relevantni za našu reviziju finansijskih izveštaja u Republici Kosovo, i mi smo ispunili druge etičke odgovornosti u skladu sa ovim zahtevima i IESBA kodeksa. Verujemo da su revizorski dokazi koje smo prikupili dovoljni i primereni kao osnova za izražavanje našeg mišljenja.

Isticanje materije

Skrećemo pažnju na Napomenu 1 finansijskih izveštaja, koja opisuje da je mandat prethodnih članova Upravnog odbora Kosovskog Penzijskog Štednog Fonda istekao 28. februara 2023. Nakon toga i do datuma izdavanja ovog izveštaja, Kosovski Penzijski Štedni Fond je radio bez Upravnog odbora. Prema članu 4.3 Zakona br. 04/L-101 o penzijskim fondovima Kosova, Upravni odbor koji se sastoji od osam (8) članova odgovoran je za upravljanje Kosovskog Penzijskog Štednog Fonda. Naše mišljenje nije modifikovano u vezi sa ovim pitanjem.

Ključna revizorska pitanja

Ključna revizorska pitanja su ona pitanja koja prema našoj profesionalnoj proceni, bili od najvećeg značaja u našoj reviziji finansijskih izveštaja za tekući period. Ovim pitanjima smo se obratili u kontekstu naše revizije finansijskih izveštaja kao celinu, i prilikom formiranja našeg mišljenja o njima, a mi ne pružamo posebno mišljenje o tim pitanjima. Svaka ključna revizorska pitanja i naši odgovarajući odgovori su opisani u nastavku.

Ključna revizorska pitanja	Kako su se obratili pitanja u našoj reviziji
<p>Postojanje i tačnost ulaganja u oročene depozite</p> <p>Na dan 31 decembra 2022 godine investicije KPŠF-O u oročene depozite predstavljale su 78% ukupne imovine.</p> <p>Dalja obelodanjivanja finansijske imovine uključena su u Napomene 3.2, 3.17 i 5 uz finansijske izveštaje.</p> <p>Ovo je bilo fokusno područje i područje na koje su usmjereni značajni napori revizije.</p>	<p>U vezi sa materijom iznesenom suprotno, naš postupak revizije uključilo je sledeće:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Potvrdili smo stanje na kraju godine sa bankama. • Na osnovu uzorka pregledali smo stvarne ugovore za nove investicije tokom godine. • Na osnovu uzorka pratili smo dospeljeće ulaganja iz bankovnih izvoda. • Na osnovu uzorka testirali smo tačnost obračunate kamate. • Procenili smo adekvatnost obelodanjivanja KPŠF-O u vezi sa investicijama.

Ostale pitanja

Zbog odsustva Upravnog odbora od 28. februara 2023. pa nadalje i do datuma izdavanja ovog izveštaja, sva komunikacija sa onima koji su zaduženi za upravljanje tokom tog perioda, kao što je opisano u odeljku *Odgovornosti revizora za reviziju finansijskih izveštaja* u našem izveštaju i kao zahtevane prema MSR, napravljene su sa menadžmentom Kosovskog Penzijskog Štednog Fonda.

Ostale informacije

Uprava je odgovorna za ostale informacije. Ostale informacije sadrže informacije uključene u godišnji izveštaj, ali ne uključuju finansijske izveštaje i izveštaj našeg revizora. Očekuje se da će nam izveštaj upravljanja biti dostupan nakon datuma ovog izveštaja revizora. Naše mišljenje o finansijskim izveštajima ne pokriva ostale informacije i nećemo izraziti bilo kakav oblik zaključka o uverenju u vezi s tim. U vezi sa našom revizijom finansijskih izveštaja, naša je odgovornost da čitamo ostale gore identifikovane informacije kada postanu dostupne i, pritom, razmotrimo da li su druge informacije materijalno nesaglasne sa finansijskim izveštajima ili naše znanje stečeno revizijom, ili se na drugi način čini da je materijalno pogrešno prikazan. Kada čitamo godišnji izveštaj, ako zaključimo da u njemu postoje materijalno značajne pogrešne navode, od nas se zahteva da o tome obavestimo one koji su zaduženi za upravljanje.

Odgovornosti uprave i onih koji su zaduženi za upravljanje za finansijske izveštaje

Uprava je odgovorna za pripremu i poštenu prezentaciju ovih finansijskih izveštaja u skladu sa Međunarodnim Standardima Finansijskog Izveštavanja, a za internu kontrolu za koju rukovodstvo utvrdi da je neophodna kako bi se omogućila priprema finansijskih izveštaja u kojima nema značajnih pogrešnih prikazivanja, bilo zbog prevara ili greška.

Prilikom pripreme finansijskih izveštaja, rukovodstvo je odgovorno za procenu mogućnosti KPŠF-O da nastavi sa radom kao stalno delujuće preduzeće, obelodanjujući, prema potrebi, pitanja koja se odnose na neograničeno vreme i koristeći računovodstvo osnova za neograničeno vreme, ukoliko uprava ne namerava da likvidira KPŠF-O ili da prestane sa radom ili nema realnu alternativu, osim da to učini.

Oni koji su zaduženi za upravljanje odgovorni su za nadgledanje procesa finansijskog izveštavanja KPŠF-O.

Odgovornosti revizora za reviziju finansijskih izveštaja

Naši ciljevi su da pribavimo razumno uverenje da finansijski izveštaji u celini ne sadrže materijalno značajne pogreške, bilo zbog prevare ili greške, i da izdaju revizorski izveštaj koji uključuje naše mišljenje. Razumno uveravanje je visok nivo uveravanja, ali nije garancija da će revizija sprovedena u skladu sa MSR uvek otkriti materijalno značajne pogrešne navode kada postoje. Pogrešna prikazivanja mogu nastati prevarama ili greškama i smatraju se značajnim ako bi se, pojedinačno ili u celini, moglo opravdano očekivati da utiču na ekonomske odluke korisnika donete na osnovu ovih finansijskih izveštaja.

Odgovornosti revizora za reviziju finansijskih izveštaja (nastavak)

Kao deo revizije u skladu sa MSR-ima, provodimo profesionalnu prosudbu i održavamo profesionalni skepticizam tokom cele revizije. Mi takođe:

- Utvrdimo i procenimo rizike od materijalno značajnih pogrešnih prikazivanja u finansijskim izveštajima, bilo zbog prevare ili greške, osmislimo i izvršimo revizorske postupke koji odgovaraju na te rizike, i pribavimo revizijske dokaze koji su dovoljni i prikladni da pruže osnovu za naše mišljenje. Rizik od neotkrivanja materijalno značajnih pogrešnih navoda koji su rezultat prevare veći je nego kod onih koji su posledica greške, jer prevara može uključivati tajni dogovor, falsifikovanje, namerne propuste, lažne prezentacije ili poništavanje interne kontrole.
- Steknimo razumevanje interne kontrole relevantne za reviziju kako bi se dizajnirali postupci revizije koji su prikladni u datim okolnostima, ali ne i u svrhu izražavanja mišljenja o efikasnosti unutrašnje kontrole KPŠF-O.
- Procenimo prikladnost primenjenih računovodstvenih politika i opravdanost računovodstvenih procena i povezanih obelodanjivanja koje je izvršilo rukovodstvo.
- Zaključimo o primerenosti menadžmentove upotrebe osnova računovodstva neograničenog vremena i, na osnovu dobijenih revizorskih dokaza, da li postoji materijalna nesigurnost u vezi sa događajima ili uslovima koji mogu baciti značajnu sumnju na sposobnost KPŠF-O da nastavi sa radom. Ako zaključimo da postoji materijalna nesigurnost, u izveštaju našeg revizora dužni smo da skrenemo pažnju na povezana obelodanjivanja u finansijskim izveštajima ili, ako su takva obelodanjivanja neadekvatna, da izmenimo svoje mišljenje. Naši zaključci se zasnivaju na revizijskim dokazima prikupljenim do datuma izveštaja našeg revizora. Međutim, budući događaj ili uslovi mogu da dovedu do toga da KPŠF-O prestane da bude sumnjiv za nastavak sa radom.
- Procenite ukupnu prezentaciju, strukturu i sadržaj finansijskih izveštaja, uključujući obelodanjivanja, i da li finansijski izveštaji predstavljaju osnovne transakcije i događaje na način kojim se postiže fer prezentacija.

Sa onima koji su zaduženi za upravljanje komuniciramo u vezi, između ostalog, planiranog obima i vremena revizije i značajnih nalaza revizije, uključujući bilo kakve značajne nedostatke u internoj kontroli koje utvrdimo tokom revizije.

Takođe onima koji su zaduženi za upravljanje dajemo izjavu da smo poštovali relevantne etičke zahteve u vezi sa neovisnošću i komuniciramo sa njima o svim odnosima i drugim pitanjima za koja se opravdano može smatrati da nose na našu nezavisnost i, prema potrebi, povezane zaštitne mere.

Iz pitanja koja smo komunicirali sa onima koji su zaduženi za upravljanje, utvrđujemo ona pitanja koja su bila najvažnija u reviziji finansijskih izveštaja tekućeg perioda i koja su prema tome ključna revizorska pitanja. Ova pitanja opisujemo u izveštaju našeg revizora osim ako zakon ili propis ne sprečava javno objavljivanje stvari, ili kada u izuzetno retkim okolnostima utvrdimo da stvar ne treba da bude saopštena u našem izveštaju jer bi se razumno očekivale negativne posledice takvog postupanja, tako nadmašujući koristi od javnog interesa od takve komunikacije.

Izveštaj o ostalim pravnim i regulatornim zahtevima

Izabrani smo javnim postupkom nadmetanja i imenovani za revizore KPŠF-O. Ovo je naša treća godina kao revizori Kosovskog Penzijskog Štednog Fonda.

Potvrđujemo da naše mišljenje revizije o ovde datim finansijskim izveštajima je u skladu sa dodatnim izveštajem nad onih koji su zaduženi za upravljanje Kosovskog Penzijskog Štednog Fonda.

RSM Kosovo Shp.k
RSM Kosovo Shp.k

Priština, Republika Kosovo

14 april 2023

Badik Berisha

Zakonski Revizor

	Napomene	Na dan 31 decembar 2022	Na dan 31 decembar 2021
		EUR	EUR
Imovina			
Obrotna sredstva			
Gotovina u rukama i bankama	4	1,028,264	844,077
Depoziti	5	5,759,257	3,458,954
Obveznice Kosova	5	-	1,753,998
Dospeli računi	6	617,882	533,072
Preplaćeni troškovi		16,476	14,345
		7,421,879	6,626,446
Neobrotna sredstva			
Nekretnina, postrojenja i opreme	9	431,169	481,239
Imovina s pravom korišćenja	10	248,642	46,459
Nematerijalna sredstva	11	66,975	30,778
		946,786	758,476
Ukupna imovina		8,368,665	7,384,922
Obaveze			
Tekuće obaveze			
Plativi računi i akruali	12	922,049	1,225,358
Obaveze iznajmljivanja	10	46,056	52,482
		968,105	1,277,840
Dugoročne obaveze			
Obaveze iznajmljivanja	10	212,905	-
		212,905	-
Ukupne obaveze		1,181,010	1,277,840
Neto sredstva koja pripadaju Operacijama KPŠF		7,187,655	6,107,082

Odobreno za objavljivanje od Upravnog odbora i rukovodstva KPŠF i potpisano u njihovo ime dana 28 februara 2023.

G-din. Adrian Zalt
Izvršni director

G-din. Vërshim Hatipi
Zamenik direktora - Finansije i Investicije i Rizik i TI

Prateće napomene od 1 do 21 čine sastavni deo ovih finansijskih izveštaja.

	Napomene	Za godinu završenu 31 decembar 2022	Za godinu završenu 31 decembar 2021
		EUR	EUR
Prihodi			
Naknada taksi na teret penzijskih sredstava	14	8,849,446	8,492,038
Ostali prihodi	15	80,623	126,087
Ukupni prihodi		8,930,069	8,618,125
Rashodi			
<i>Troškovi investicija</i>			
Neto naknade otvorenih instrumenata	16	(6,040,583)	(6,534,931)
Naknada CBK-a za transfere i održavanje		(56,889)	(58,357)
Posredništvo, starateljstvo i troškovi zaloga		(597,923)	(247,059)
Ukupno troškovi investicija		(6,695,395)	(6,840,347)
<i>Administrativni troškovi</i>			
Troškovi osoblja	17	(625,155)	(653,595)
Troškovi Upravnog odbora	18	(132,658)	(128,592)
Obezvređenje i amortizacija	9-11	(118,771)	(111,869)
Stanja Računa i korespondencija		(98,519)	(86,520)
Troškovi kancelarijskog poslovanja		(34,018)	(26,606)
Održavanje softvera		(30,806)	(102,727)
Naknade nadzora CBK-a		(20,070)	(21,024)
Stručne službe / ugovorači / konsultanti	20	(20,489)	(21,467)
Eksterna revizija		(11,200)	(10,200)
Kamata iznajmljivanja	10	(10,005)	(11,046)
Obuke, putovanja i ostalog troškovi osoblja		(8,568)	(1,523)
Komunikacije		(6,232)	(6,849)
Edukacija javnosti i oglasi		(5,599)	(1,308)
Bankovne naknade		(2,105)	(1,884)
Ostali troškovi		(15,573)	(6,035)
Ukupno administrativnih troškova		(1,139,768)	(1,191,245)
Ukupni troškovi		(7,835,163)	(8,031,592)
Rezerve za očekivane kreditne gubitke, neto (povećanje) / smanjenje	5	(14,333)	23
Neto višak za godinu		1,080,573	586,556

Prateće napomene od 1 do 21 čine sastavni deo ovih finansijskih izveštaja.

	Napomene	Višak	Rezerve	Ukupno
		EUR	EUR	EUR
Na dan 1 januar 2021		1,180,910	4,539,616	5,720,526
Neto višak za godinu		586,556	-	586,556
Plaćeno penzijskim sredstvima (KPŠF-PS)	13	(200,000)	-	(200,000)
Dopuna rezerve	13	(460,384)	460,384	-
Na dan 31 decembar 2021		1,107,082	5,000,000	6,107,082
Neto višak za godinu		1,080,573	-	1,080,573
Na dan 31 decembar 2022		2,187,655	5,000,000	7,187,655

Prateće napomene od 1 do 21 čine sastavni deo ovih finansijskih izveštaja.

	Napomene	Za godinu završenu 31 decembar 2022	Za godinu završenu 31 decembar 2021
		EUR	EUR
Tok gotovog novca od operacija			
Neto višak za godinu		1,080,573	586,556
Prilagodavanja za:			
Obezvređenje i amortizacija	9-11	118,771	111,869
Kamatni prihodi	15	(82,803)	(73,903)
Kamata iznajmljivanja	10	10,005	4,717
Neto povećanje / (smanjenje) provizija za očekivane kreditne gubitke	5	14,333	(23)
		1,140,879	629,216
Uplaćene kamate		82,135	73,611
		1,223,014	702,827
Promene na poslovnim sredstvima i obavezama			
(Smanjenje) / povećanje u plativim računima i akrualima		(303,309)	55,629
(Povećanje) / smanjenje u dospelim računima i pretplatama isključujući dospelu kamatu	6	(86,911)	118,976
Neto tok gotovog novca od operacija		832,794	877,432
Novčani tok iz investicionih aktivnosti			
Nabavka nekretnina, postrojenja i opreme	9	(5,788)	(39,842)
Nabavke nematerijalnih sredstva	11	(50,819)	(6,285)
Plaćeno za investicije oročenih depozita		(5,760,000)	(3,450,000)
Primanja od dospeća oročenih depozita (glavnica)		3,450,000	3,000,000
Primanja od dospeća obveznica kosova (glavnica)		1,750,000	-
Neto tok novca korišten u investicione aktivnosti		(616,607)	(496,127)
Novčani tok iz finansijskih aktivnosti			
Plaćeno za iznajmljivanja	10	(54,000)	(54,000)
Plaćeno penzijskim sredstvima (KPŠF-PS)		-	(200,000)
Neto tok novca korišten u finansijske aktivnosti		(54,000)	(254,000)
Povećanje gotovine i njenih ekvivalenata			
		162,187	127,305
Gotovina i njeni ekvivalenti početkom godine		866,077	738,772
Gotovina i njeni ekvivalenti na kraju godine	4	1,028,264	866,077

Prateće napomene od 1 do 21 čine sastavni deo ovih finansijskih izveštaja.

1 UVOD

Kosovski Penzijski Štedni Fond (u daljem tekstu: "KPŠF") registrovan u adresi: Ul. Agim Ramadani br. 182-184, 10000 Priština, Republika Kosovo, brojom registracije 90000225; osnovan je Uredbom UNMIK-a br. 2001/35 od 22. decembra 2001. godine, koja je kasnije izmenjena i dopunjena Uredbom br. 2005/20, a zatim ponovo izmenjena Zakonom br. 03/L-084 Republike Kosova, i dalje dopunjen zakonima br. 04/L-101 i br. 05/L-116 Republike Kosovo, a zadnja dopunjena sa dodacima i promenama Zakonom Br. 04/L-168, Br.05/L-116, i Br. 07/L-016; kao ne-za-profit finansijska institucija, čija je jedina i isključiva svrha upravljanje individualnim računima za penzionu štednju kroz obezbeživanje smotrenih investicija i staranje o penzionoj aktivni i uplaćivanje prinosa na pojedinačne račune radi plaćanja anuiteta za penzionu štednju, kao poverenik koji postupa u ime učesnika i korisnika.

Zakon br. 04/L-101 obezbeđuje program penzije štednje koji se finansira iz uplaćenih doprinosa zaposlenih i njihovih poslodavaca, a kojim upravlja i investira KPŠF. U okviru ovako definisanog sistema doprinosa, svi zaposleni stalni stanovnici Kosova i njihovi poslodavci su obavezni da uplaćuju penzijske doprinose. KPŠF vodi individualne račune za svakog učesnika na koje se uplaćuju doprinosi i povratak od investicija.

KPŠF nadgleda Upravni Odbor koji se sastoji od eksperata za investicije i penzije kao i predstavnika zaposlenih i poslodavaca Kosova. Prema Zakonu Br. 04/L-101, jedan član bez prava glasa zastupa interese Vlade. Tokom 2022. i 2021. godine, Upravni odbor je funkcionisao bez tog člana koji nema parvo glasa. Od januara 2021. i nadalje, Upravni odbor je funkcionisao i bez jednog profesionalnog člana, a od marta 2022. godine i bez člana predstavnika poslodavaca. Redovni mandati svih preostalih članova odbora istekli su 30. novembra 2022. godine, sa automatskim produženjem mandata za 90 dana takođe ističućih 28. februara 2023. godine; što je ostavilo KPŠF bez ijednog člana odbora na dan izdavanja ovog izveštaja.

Ovi finansijski izvještaji su za Kosovski Penzijski Štedni Fond - Operacije (ili "KPŠF-O"), entiteta za upravljanje i vođenje penzijske štednje doprinosilaca (penzionih sredstava). Finansijski izveštaji za Kosovski Penzijski Štedni Fond - Penzijska Sredstva (ili "KPŠF-PS") se pripremaju odvojeno od finansijskih izveštaja entiteta.

Direktor i 29. zaposlenih radnika upravljali su svakodnevnim operacijama KPŠF-a tokom 2022. godine (2021: Direktor i 29. zaposlenih).

2 OSNOVA ZA PRIPREMU FINANSIJSKIH IZVEŠTAJA

2.1 Izjava o usklađenosti

Finansijski izveštaji KPŠF-0 su pripremljeni u skladu sa međunarodnim standardima finansijskog izveštavanja ("MSFI").

2.2 Osnova za pripremu

KPŠF-0 vodi svoje računovodstvene podatke i priprema statutarne finansijske izveštaje u skladu sa MSFI. Detalji računovodstvene politike uključeni su u napomenu 3. Priprema finansijskih izveštaja u skladu sa MSFI zahteva upotrebu određenih kritičnih računovodstvenih procena. Takođe zahteva da rukovodstvo izvrši svoju procenu u procesu primene računovodstvenih politika KPŠF. Oblasti koja uključuju viši stepen pretpostavki ili složenosti ili oblasti u kojima su pretpostavke i procene značajne za finansijske izveštaje obelodanjena su u Napomeni 3.15 Značajne procene i pretpostavke.

Finansijski izveštaji su pripremljeni za godine završene 31. decembra 2021. i 2022. Sadašnji i uporedni podaci navedeni u ovim finansijskim izveštajima izraženi su u evrima, osim gde je drugačije naznačeno. Tamo gde je potrebno, uporedni podaci su prekvafifikovani kako bi odgovarali promenama u prezentaciji za sadašnju godinu.

2.3 Promene računovodstvenih politika i objavljivanja

i) Početno usvajanje novog standarda i revidiranja postojećih standarda na snazi u tekućem period

Sljedeća revidiranja postojećih standarda izdatih od strane Odbora za međunarodne računovodstvene standarde su na snazi u tekućem periodu:

- **Nekretnine, postrojenja i opreme: Prihodi pre nameravane upotrebe - Izmene MRS 16** - na snazi za godišnje izveštajne periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2022. godine.
- **Štetni ugovori - Troškovi ispunjavanja ugovora - Izmene MRS 37** - na snazi za godišnje izveštajne periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2022. godine.
- **Upućivanje na konceptualni okvir - Izmene MSFI 3** - na snazi za godišnje izveštajne periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2022. godine.
- **Covid-19 - Povezane koncesije za iznajmljivanje nakon 30. juna 2021. - Izmene MSFI 16** - na snazi za godišnje izveštajne periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2022. godine.
- **Godišnja poboljšanja MSFI standarda - Ciklus 2018-2020 (MSFI 1, MSFI 9, MSFI 16 i MRS 41)** - na snazi za godišnje izveštajne periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2022. godine.

Usvajanje gorenavedenih nije imalo materijalnog uticaja na finansijske izveštaje KPŠF-0.

ii) Objavljeni novi standardi i revidiranja postojećih standarda koji još nisu usvojeni

Na dan izdavanja ovih finansijskih izveštaja, donjenavedeni novi standardi i revidiranja postojećih standarda su objavljeni od strane MSFI a još nisu na snazi:

- **MSFI 17 "Ugovori osiguranja"** na snazi za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. januara 2023;
- **Klasifikacija obaveza kao tekućih ili dugoročnih (Izmene MRS 1)** - na snazi za godišnje izveštajne periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2023. godine.
- **Obelodanjivanje računovodstvenih politika (Izmene i dopune MRS 1 i MSFI Izjava o praksi 2)** - na snazi za godišnje izveštajne periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2023. godine.
- **Odloženi porez u vezi sa sredstvima i obavezama koji proističu iz jedne jedine transakcije (Izmene MRS 12)** - na snazi za godišnje izveštajne periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2023. godine.
- **Definicija računovodstvenih procena (Izmene MRS 8)** - na snazi za godišnje izveštajne periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2023. godine.
- **Revidiranje MSFI 10 "Konsolidirani finansijski izveštaji" i MRS 28 "Ulaganja u pridružena društva i zajednička ulaganja"** - Prodaja ili prilog imovine između investitora i njegovih saradnik ili Joint Venture i dalje izmene (datum stupanja na snagu je na neodređeno vreme na odloženo do istraživačkog projekta metoda kapitala je zaključen).

KPŠF-0 je izabralo da ne usvoji ove nove standarde i revidiranja i tumačenja postojećih standarda pre njihovih stupanja na snagu. KPŠF-0 predviđa da usvajanje ovih standarda i revidiranja i tumačenja postojećih standarda neće imati materijalan utecaj na finansijske izveštaje KPŠF-0 u periodu prve primene.

3 PREGLED ZNAČAJNIH KNJIGOVODSTVENIH POLITIKA

3.1 Finansijski instrumenti

Finansijska sredstva i obaveze koje se vode u izveštaj finansijskog stanja uključuju investicije, gotovinu, dospеле račune i obaveze. Računovodstvene politike za priznavanje i merenje ovih stavki su objavljene u odgovarajućim računovodstvenim politikama uključenih u ovoj napomeni. Finansijski instrumenti su klasifikovani kao sredstva ili obaveze u skladu sa suštinom ugovornog aranžmana. Kamata, dobit ili gubici koji se odnose na finansijske instrumente klasifikovane kao sredstva ili obaveze iskazuju se kao prihod ili trošak. Finansijski instrumenti su prebijani kada KPŠF-O ima punovažno pravo da vrši prebijanje i namerava da izvrši poravnanje bilo uzimajući kao osnov neto iznos ili da istovremeno realizuje aktivu i izvrši poravnanje duga.

3.2 Financijska sredstva i obaveze

Metode merenja

Fer vrednosti

Fer vrednost predstavlja cenu koja bi bila primljena za prodaju aktive ili plaćena za prenos obaveze u urednoj transakciji između učesnika na glavnom tržištu na datum merenja, na tržištu; ili u nedostatku glavnog tržišta, na najpovoljnijem tržištu kome KPŠF ima pristup na taj datum.

Amortizovani trošak i efektivna kamatna stopa

Amortizovani trošak je iznos po kojem se finansijska aktiva ili pasiva meri prilikom početnog priznavanja, minus otplate glavnice, plus ili minus kumulativna amortizacija koristeći metodu efektivne kamatne stope bilo koje razlike između tog početnog iznosa i iznosa dospeća, a za finansijsku aktivu, prilagođeno za bilo koji gubitak.

Efektivna kamatna stopa je stopa koja tačno diskontuje procenjene buduće tokove gotovine kroz očekivani životni vek finansijske aktive ili pasive na bruto knjigovodstvenu vrednost finansijske aktive (amortizovani trošak pre umanjenja vrednosti) ili amortizovani trošak finansijske pasive. Izračun ne uzima u obzir očekivane kreditne gubitke i uključuje transakcijske troškove, premije ili popuste i naknade i bodove plaćene ili primljene koji su sastavni deo efektivne kamatne stope, kao što su naknade za izdavanje.

Kada KPŠF-O revidira procenjene buduće tokove gotovine, knjigovodstveni iznos finansijske aktive ili pasive se prilagođava kako bi se odrazila nova procena diskontovana koristeći originalnu efektivnu kamatnu stopu. Svaka promena se evidentira u dobiti ili gubitku.

Prihod od kamata

Prihodi od kamata se obračunavaju primenom efektivne kamatne stope na bruto knjigovodstvenu vrednost finansijske aktive, osim:

- Kupljene ili stvorene finansijske aktive umanjene za kreditne gubitke (POCI);
- Finansijska aktiva koja nije bila POCI, ali je kasnije postala umanjena za kreditne gubitke („Faza 3”), za koju se prihod od kamata obračunava primenom efektivne kamatne stope na amortizovanu cenu (tj. neto od rezervi za očekivane kreditne gubitke (OKG)).

Početno prepoznavanje i merenje

Finansijska aktiva i pasiva se priznaju kada KPŠF-O postane strana ugovornih odredbi instrumenta. Redovne kupovine i prodaje finansijske aktive se priznaju na datum trgovanja, datum kada se KPŠF-O obaveže da će kupiti ili prodati aktivu.

Na početno priznavanje, KPŠF-O meri finansijsku aktivu ili pasivu po njenoj fer vrednosti plus ili minus, u slučaju finansijske aktive, ili pasive po ne-fer vrednosti kroz bilans uspeha, transakcione troškove koji su inkrementalni i direktno pripisani sticanju ili izdavanju finansijske aktive ili pasive, kao što su naknade i provizije.

Transakcioni troškovi finansijske aktive i pasive iskazani po fer vrednosti kroz račun dobiti i gubitka priznaju se u računu dobiti i gubitka. Odmah nakon početnog priznavanja, priznaje se očekivani gubitak po kreditnom gubitku (OKG) za finansijsku aktivu merenu po amortizovanoj vrednosti i investicijama u dužničke instrumente merene na nivou FVOCI-a, što rezultira priznavanjem računovodstvenog gubitka u računu dobiti i gubitka u slučaju novonastale aktive.

Kada se fer vrednost finansijske aktive i pasive razlikuje od cene transakcije po početnom priznavanju, KPŠF-O priznaje razlike na sledeći način:

- Kada je fer vrednost dokazana kotiranjem cenom na aktivnom tržištu za identičnu imovinu ili obavezu (tj. input prvog nivoa) ili na osnovu tehnike procene koja koristi samo podatke sa vidljivih tržišta, razlika se priznaje kao dobit ili gubitak;
- U svim drugim slučajevima, razlika se odlaže, a vreme priznavanja dobiti ili gubitka na dan odlaganja određuje se pojedinačno. On se ili amortizuje tokom veka trajanja instrumenta, odlaže sve dok se fer vrednost instrumenta ne može utvrditi korišćenjem tržišnih inputa, ili realizovati putem poravnanja.

3 PREGLED ZNAČAJNIH KNJIGOVODSTVENIH POLITIKA (NASTAVAK)

3.2 Financijska sredstva i obaveze (nastavak)

3.2.1 Financijska sredstva

i) Klasifikacija i naknadno merenje

Pri početnom priznavanju, KPŠF-0 klasifikuje finansijska sredstva kao merene prema amortizovanom trošku.

Finansijsko sredstvo se meri po amortizovanom trošku ako ispunjava oba sledeća uslova i nije označeno po "Fer Vrednosti putem Dobitka i Gubitka" (FVDG):

- održava se u okviru poslovnog modela čiji je cilj zadržavanje sredstva za prikupljanje ugovornih gotovinskih tokova; i
- njegovi ugovorni uslovi na određeni datum dovode do gotovinskih tokova koji su "Isključivo Isplate Glavnice i Kamata" (IIGK).

Procena poslovnog modela

Prilikom procene cilja poslovnog modela u kome se drži finansijsko sredstvo, KPŠF-0 uzima u obzir sve relevantne informacije o načinu upravljanja poslovanjem, uključujući:

- dokumentovanu investicionu strategiju i sprovođenje ove strategije u praksi. To uključuje da li se investiciona strategija fokusira na ostvarivanje ugovornih prihoda od kamata, održavanje određenog profila kamatnih stopa, usklađivanje trajanja finansijske imovine sa trajanjem bilo kojih povezanih obaveza ili očekivanih odliva gotovine ili ostvarivanje novčanih tokova prodajom imovine;
- kako se procenjuje učinak portfelja i izveštava rukovodstvu KPŠF-0;
- rizici koji utiču na performansu poslovnog modela (i finansijska sredstva održana u okviru tog poslovnog modela) i kako se tim rizicima upravlja;
- kako se nadoknađuje investicioni rukovodilac: npr. da li se kompenzacija zasniva na fer vrednosti imovine kojom se upravlja ili na osnovu ugovornih novčanih tokova; i
- učestalost, obim i vreme prodaje finansijskih sredstava u prethodnim periodima, razlozi za takvu prodaju i očekivanja o budućim prodajnim aktivnostima.

Transferi finansijskih sredstava trećim licima u transakcijama koje ne ispunjavaju uslove za prestanak priznavanja ne smatraju se prodajom u tu svrhu, u skladu sa kontinuiranim priznavanjem imovine KPŠF-0.

KPŠF-0 je utvrdio da ima samo jedan poslovni model:

- Poslovni model 'Drži-za-prikup': ovo uključuje gotovinu u banci, ulaganje u obveznice Kosova i oročene depozite. Ova finansijska sredstva se drže radi prikupa ugovorenog gotovinskog toka.

Ugovorni gotovinski tokovi dužničkih instrumenata KPŠF-0 su IIGK.

Procena da li su ugovorni gotovinski tokovi IIGK

Za potrebe ove procene, "glavnica" je definisana kao fer vrednost finansijskog sredstva pri početnom priznavanju. "Kamata" je definisana kao naknada za vremensku vrednost novca i za kreditni rizik povezan sa neizmirenom glavnicom u određenom vremenskom periodu i za druge osnovne rizike i troškove zajma (npr. Rizik likvidnosti i administrativni troškovi), kao i profitna marža.

Procenjujući da li su ugovorni gotovinski tokovi IIGK, KPŠF-0 uzima u obzir ugovorne uslove instrumenta. To uključuje procenu da li finansijsko sredstvo sadrži ugovorni rok koji može promeniti vreme ili iznos ugovornih novčanih tokova tako da ne ispunjava ovaj uslov. Donoseći ovu procenu, KPŠF-0 uzima u obzir:

- nepredviđeni događaji koji bi promenili iznos ili vreme gotovinskih tokova;
- karakteristike koeficijenta zaduženosti;
- funkcije pretplate i produženja;
- uslovi koji ograničavaju potraživanje KPŠF-0 na gotovinske tokove od određene imovine (npr. neregresivne karakteristike); i
- karakteristike koje modifikuju razmatranje vremenske vrednosti novca (npr. periodično podešavanje kamatnih stopa).

Reklasifikacije

Finansijska sredstva se ne reklasifikuju nakon njihovog početnog priznavanja, osim ako KPŠF-0 ne bi promenio svoj poslovni model upravljanja finansijskim sredstvima, u tom slučaju bi se sva pogodna finansijska sredstva reklasifikovale prvog dana prvog izveštajnog perioda nakon promene poslovnog modela.

KPŠF-0 klasifikuje svoja finansijska sredstva u sledeće kategorije merenja:

- *Amortizovani trošak*: Sredstva koja se drže radi naplate ugovorenih gotovinskih tokova, gde ti gotovinski tokovi predstavljaju IIGK, a koja nisu označena po FVDG, mere se po amortizovanom trošku. Knjigovodstvena vrednost ovi sredstava se prilagođava bilo kojim priznatim i izmerenim provizijama za očekivani kreditni gubitak. Prihod od kamata od ovih finansijskih sredstava uključuje se u "Prihod od kamata" primenom metode efektivne kamatne stope.

3 PREGLED ZNAČAJNIH KNJIGOVODSTVENIH POLITIKA (NASTAVAK)

3.2 Financijska sredstva i obaveze (nastavak)

3.2.1 Financijska sredstva (nastavak)

i) Umanjenje

KPŠF-0 procenjuje na osnovu budućih očekivanja očekivane kreditne gubitke (OKG) povezane sa aktivom dužničkih instrumenata koji se vode po amortizovanoj vrednosti. KPŠF-0 priznaje ispravku gubitka za takve gubitke na svaki datum izveštavanja. Merenje OKG reflektuje:

- Nepristrasan i ponderisani iznos na osnovu verovatnoće koji se određuje procenom raspona mogućih ishoda;
- Vremensku vrednost novca; i
- Razumne i podržane informacije koje su dostupne bez nepotrebnih troškova ili napora na datum izveštavanja o prošlim događajima, trenutnim uslovima i prognozama budućih ekonomskih uslova.

ii) Prestanak priznavanja osim putem modifikacije

Financijska sredstva, ili njen deo, prestaju se priznavati kada su ugovorna prava na primanje tokova gotovine iz aktive istekla, ili kada su prenesena i (a) KPŠF-0 prenosi suštinski sve rizike i koristi od vlasništva, ili (b) KPŠF-0 ne prenosi niti zadržava suštinski sve rizike i koristi od vlasništva i KPŠF-0 nije zadržao kontrolu. U izveštajnom periodu nije bilo takvih slučajeva.

3.2.2 Finansijske obaveze

i) Klasifikacija i naknadno merenje

I u tekućem i u prethodnom izveštajnom periodu, finansijske obaveze se klasifikuju kao naknadno merena po amortizovanom trošku.

ii) Prestanak priznavanja

Finansijske obaveze prestaju da se priznaju kada se gase (tj. kada je obaveza navedena u ugovoru isplaćena, otkazana ili istekla).

3.3 Gotovina i gotovinski ekvivalenti

Za potrebe tokova gotovog novca, gotovinu i gotovinske ekvivalente čine gotov novac u ruci i u bankama i kratkoročni depoziti sa originalnim rokom dospeća od tri meseca ili manje.

3.4 Pretplaćeni troškovi

Pretplate se vode po ceni minus umanjenja vrednosti. Pretplata klasifikuje se kao dugoročne kada se očekuje da će se roba ili usluge koje se odnose na pretplatu dobiti nakon godinu dana, ili kada se pretplata odnosi na sredstvo koje će i samo po sebi biti klasifikovano kao dugoročno nakon početnog priznavanja.

Pretplate za sticanje sredstva prenose se u knjigovodstvenu vrednost sredstva nakon što KPŠF-0 stekne kontrolu nad sredstvom i verovatno je da će buduće ekonomske koristi povezane sa sredstvom preći u KPŠF-0. Ostale pretplate se otpisuju u bilans uspeha kada se prime robe ili usluge koje se odnose na pretplatu. Ako postoji nagoveštaj da sredstva, robe ili usluge koje se odnose na pretplatu neće biti primljene, knjigovodstvena vrednost pretplate se u skladu s tim otpisuje i odgovarajući gubitak od umanjenja vrednosti priznaje u bilansu uspeha za godinu.

3.5 Tekuća i dugoročna klasifikacija

Sredstva i obaveze prikazani su u izveštaju o finansijskom položaju na osnovu tekuće i dugoročne klasifikacije. Sredstvo se klasifikuje kao obrtno kada: se ili očekuje da će biti realizovano ili nameravano da se proda ili potroši u normalnom operativnom ciklusu; održava se prvenstveno u svrhu trgovanja; očekuje se da se realizuje u roku od 12 meseci nakon izveštajnog perioda; ili je sredstvo gotovina ili gotovinski ekvivalent osim ako nije ograničen da se razmeni ili koristi za izmirenje obaveze najmanje 12 meseci nakon perioda izveštavanja. Sva ostala sredstva su klasifikovana kao neobrotna.

Obaveza se klasifikuje kao tekuća kada: ili se očekuje da će biti izmirena u normalnom operativnom ciklusu; održava se prvenstveno u svrhu trgovanja; treba da se izmiri u roku od 12 meseci nakon perioda izveštavanja; ili ne postoji bezuslovno pravo na odlaganje izmirenja obaveze za najmanje 12 meseci nakon izveštajnog perioda. Sve ostale obaveze su klasifikovane kao dugoročne.

3 PREGLED ZNAČAJNIH KNJIGOVODSTVENIH POLITIKA (NASTAVAK)

3.6 Nekretnina, postrojenja i opreme kao i najmovi

3.6.1 Nekretnina, postrojenja i opreme

Nekretnina, postrojenja i opreme operacija KPŠF-O se osnove od: Komputera i prateće opreme; Nameštaja, uređaja i oprema; Ostalih kancelarijskih oprema; i Motornih vozila; koje su prenete kao cene smanjene za akumulirano obezvređenje i gubitke akumuliranih od umanjenja ako ih ima.

Nabavna vrednost uključuje otkupnu cenu i sve troškove koji su direktno povezani sa dovodenjem sredstva u operativno stanje za predviđeno korišćenje. Održavanje i popravke, zamene i poboljšanja od manjeg značaja oduzimaju se po nastanku. Značajna poboljšanja i zamena imovine kapitalizuju se.

Izgradnja u toku se izveštava o troškovima izgradnje uključujući troškove koje naplaćuju treće strane. Po završetku svi akumulirani troškovi sredstva prenose se u odgovarajuću kategoriju nekretnina, postrojenja i opreme, a zatim podležu važećim stopama obezvređenja. Zemlja i izgradnja u toku se ne obezvređuju. Obezvređenje se računa linearno na procenjeni vek upotrebljivosti sredstava korišćenjem sledećih stopa:

Komputeri i prateće opreme	33%
Nameštaji, uređaji i oprema	20%
Ostala kancelarijska oprema	20%
Motorna vozila	20%

Dobici i gubici nad odlaganjem nekretnina, postrojenja i opreme priznaju se u izvještaju sveobuhvatnog prihoda u periodu u kojem su se dogodili.

Korisni vek trajanja nekretnina, postrojenja i opreme se pregleda i prilagođava najmanje godišnje, ako je potrebno.

3.6.2 Najmovi

Za sve nove ugovore zaključene 1. januara 2019. ili kasnije, KPŠF-O razmatra da li ugovor je, ili sadrži, najam. Najam se definiše kao "ugovor, ili deo ugovora, koji prenosi pravo na korišćenje sredstva (osnovno sredstvo) u određenom vremenskom periodu u zamenu za naknadu". Da bi primenio ovu definiciju, KPŠF-O procenjuje da li ugovor ispunjava tri ključne procene koje su:

- ugovor sadrži identifikovanu imovinu koja je ili izričito identifikovana u ugovoru ili je implicitno određena identifikovanjem u trenutku kada je sredstvo stavljeno na raspolaganje KPŠF-O
- KPŠF-O ima pravo da dobije pretežno sve ekonomske koristi od korišćenja identifikovane imovine tokom perioda upotrebe, uzimajući u obzir svoja prava u okviru definisanog obima ugovora
- KPŠF-O ima pravo da usmerava upotrebu identifikovanog sredstva tokom čitavog perioda korišćenja.

KPŠF-O procenjuje da li ima pravo da usmerava "kako i u koje svrhe" sredstvo da se koristi tokom čitavog perioda korišćenja.

Merenje i priznavanje zakupa

Na dan početka najma, KPŠF-O priznaje imovinu s pravom korišćenja i obavezu iznajmljivanja u bilansu stanja. Sredstvo sa pravom korišćenja meri se po trošku koji se sastoji od početnog merenja obaveze iznajmljivanja, svih početnih direktnih troškova nastalih od strane KPŠF-O, procene troškova rasklapanja i uklanjanja sredstva na kraju najma i svih plaćanja zakupa izvršenih pre datuma početka najma (bez primljenih podsticaja).

KPŠF-O amortizira imovinu s pravom korišćenja pravocrtno od datuma početka najma do ranijeg kraja korisnog veka imovine s pravom korišćenja ili kraja roka najma. KPŠF-O takođe procenjuje imovinu s pravom korišćenja za umanjenje vrednosti kada postoje takvi pokazatelji.

Na dan početka, KPŠF-O meri obavezu iznajmljivanja po sadašnjoj vrednosti neplaćenih zakupa na taj datum, diskontira se korišćenjem kamatne stope koja je implicitna u najmu ako je ta stopa lako dostupna ili KPŠF-O-ova Postepena stopa pozajmljivanja. Plaćanja zakupa uključena u mjerenje obaveza iznajmljivanja sastoje se od fiksnih plaćanja (uključujući u fiksnom sadržaju), varijabilnih plaćanja na osnovu indeksa ili stope, iznosa za koje se očekuje da će se plaćati na osnovu garancije preostale vrijednosti i plaćanja koja proizlaze iz opcija koje su razumno sigurne u se vežba.

Posle početnog merenja, obaveza će se umanjiti za izvršena plaćanja i povećati za kamate. Preispituje se tako da odražava bilo kakvo preispitivanje ili izmene ili ako postoje promene u osnovnim fiksnim plaćanjima. Kada se obaveza iznajmljivanja ponovo odmerava, odgovarajuća korekcija se odražava na imovinu s pravom korišćenja ili dobitak i gubitak ako se imovina s pravom korišćenja već smanji na nulu.

KPŠF-O je izabrao da obračunava kratkoročna iznajmljivanja i iznajmljivanja male vrednosti korišćenjem praktičnih sredstava. Umesto da se priznaju kao imovina s pravom korišćenja i obaveza iznajmljivanja, plaćanja u vezi s njima priznaju se kao rashod u dobiti ili gubitku, pravocrtno, tokom trajanja najma. I imovina s pravom korišćenja i obaveze iznajmljivanja prikazani su kao zasebni saldi u izvještaju o finansijskom stanju.

3 PREGLED ZNAČAJNIH KNJIGOVODSTVENIH POLITIKA (NASTAVAK)

3.7 Nematerijalna sredstva

Nematerijalna sredstva sastoje se od licenciranih kompjuterskih softvera. U početku su predstavljene prema trošku, dok kasnije prema ceni koštanja umanjenoj za akumuliranu amortizaciju i akumulirane gubitke usled umanjivanja vrednosti, ako ih je bilo. Amortizacija se knjiži ako su sredstva raspoloživa za korišćenje primenom linearne metode, gde se trošak nematerijalnih sredstava otpisuje tokom procenjenog veka upotrebljivosti sredstava korišćenjem sledećih stopa:

Sofveri - 20%

Licence se amortizuju za tok trajanja licence do najduže 5 godina.

3.8 Umanjenje ne-finansijskih sredstava

Prenošena vrednost ne-finansijskih sredstava je razmatrana za umanjivanje kada ima promene u slučajevima ili kada promene u okolnostima ukazuju da knjigovodstvena vrednost se ne može ostvariti. Ako bilo kakva takva indikacija postoji i kada je knjigovodstvena vrednost veća od procenjenog iznosa koji može da se nadoknadi za nju, vrednost aktive se smanjuje na vrednost koja se za nju može nadoknaditi. Iznos koji se može nadoknaditi za ta sredstva je veća od fer vrednosti umanjena za troškove odlaganja ili upotrebne vrednosti.

Pri proceni upotrebne vrednosti, predviđeni budući tokovi gotovog novca smanjuju se na sadašnju vrednost primenom pre-porezne stope smanjenja koja odražava vremensku vrednost novca i rizika specifičnih za ta sredstva.

Gubici zbog umanjivanja vrednosti priznaju se u izveštaju sveobuhvatnog dobitka.

3.9 Oporezivanje

KPŠF kao poverenički fond je izuzet od plaćanja poreza na dobit korporacija.

3.10 Operativni troškovi

Operativni troškovi priznaju se u bilansu uspeha nakon korišćenja usluge ili kada su nastali.

3.11 Povezana lica

Povezana lica sastoje se od članova Upravnog odbora KPŠF, zajedno sa entitetima koje oni kontrolišu, a koji mogu izvršiti značajan uticaj na poslovanje i upravljanje KPŠF-a. Pri razmatranju svakog mogućeg odnosa s povezanim licem, pažnja se usmerava na suštinu odnosa, a ne samo na pravni oblik.

3.12 Privženosti i zavisnice

Zavisne obaveze nisu priznati u finansijskim izveštajima. Oni se obelodanjuju ukoliko mogućnost odliva resursa koji sadrže ekonomske koristi nije mala. Zavisno sredstvo se ne priznaje u finansijskim izveštajima, ali se obelodanjuje kada je verovatan priliv ekonomskih koristi.

Iznos zavisnog gubitka priznaje se kao rezervisanje ako je verovatno da će budući događaji potvrditi da se može izvršiti razumna procena iznosa nastalog gubitka za obavezu nastalu na datum izveštaja o finansijskom stanju.

3.13 Naredni događaji

Naredni događaji koji pružaju dodatne informacije o KPŠF-O na datum izveštaja o finansijskom stanju (događaji prilagođavanja) odražavaju se u finansijskim izveštajima. Događaji nakon izveštajnog perioda koji nisu prilagođavajući događaji prikazani su u napomenama kada su materijalni.

3.14 Penzioni troškovi

KPŠF-O ne drži provizije niti ima bilo kakvu obavezu u pogledu penzija zaposlenih koje su veće od doprinosa koji su uplaćeni u gorepomenutu penzionu šemu.

3 PREGLED ZNAČAJNIH KNJIGOVODSTVENIH POLITIKA (NASTAVAK)

3.15 Značajne procene i presude

Sastavljanje finansijskih izveštaja zahteva od rukovodstva procene i presude koje utiču na primenu računovodstvenih politika i prezentirane vrednosti sredstava, obaveza, prihoda i rashoda. Faktični rezultati mogu odstupati od ovih procena. Rukovodstvo isto treba presuditi i aplikaciju knjigovodstvenih politika KPŠF-O. Procene i presude se revidiraju na tekućoj osnovi.

Ova napomena daje pregled oblasti koje uključuju viši stepen prosuđivanja i složenosti, kao i glavne izvore neizvesnosti procena koje imaju značajan rizik da dovedu do materijalnog prilagodavanja u narednoj finansijskoj godini. Detaljne informacije o svakoj od ovih procena i prognoza uključene su u odgovarajuće napomene zajedno sa informacijama o osnovama za obračun za svaku pogodenu stavku u finansijskim izveštajima.

Postepena stopa pozajmljivanja

Tamo gde se kamatna stopa implicitna u iznajmljivanju ne može lako odrediti, procenjuje se postepena stopa pozajmljivanja kako bi se diskontovala buduća plaćanja kirije kako bi se izmerila sadašnja vrednost obaveze iznajmljivanja na datum početka istog. Takva stopa je zasnovana na onome što KPŠF-O procenjuje da bi morala da plati trećoj strani da pozajmi sredstva neophodna za dobijanje imovine slične vrednosti s imovinom s pravom korišćenja, sa sličnim uslovima, bezbednosnim i ekonomskim okruženjem.

Korisni vek trajanja obezvedljivih sredstava

Uprava je pregledala korisne živote obezvedljivih sredstava na dan 31 decembra 2022. Rukovodstvo procenjuje određen korisni vek sredstava predstavlja očekivanu korist te imovine. Knjigovodstvene vrednosti tih sredstava su analizirani u Napomenama 9 i 8. Međutim, faktični rezultati mogu odstupati od ovih procena zbog tehnološke zastarelosti.

Merenje očekivanog kreditnog gubitka

Merenje očekivanog ispravka vrednosti kreditnog gubitka za finansijsku aktivu merenu po amortizovanom trošku je područje koje zahteva korišćenje složenih modela i značajnih pretpostavki o budućim ekonomskim uslovima i kreditnom ponašanju (npr. verovatnoća neispunjavanja obaveza banaka po oročenim depozitima i rezultirajući gubici). Objasnjenje ovih ulaznih podataka, pretpostavki i tehnika procene korišćenih u merenju OKG-a detaljnije je opisano u napomeni 3.17.4, koja takođe navodi ključne osetljivosti OKG-a na promene u ovim elementima.

Nekoliko značajnih procena takođe je potrebno za primenu računovodstvenih zahteva za merenje OKG-a, kao što su:

- Određivanje kriterijuma za značajno povećanje kreditnog rizika;
- Izbor odgovarajućih modela i pretpostavki za merenje OKG-a;
- Utvrđivanje broja relativnih pondera predviđenih scenarija za svaku vrstu proizvoda/tržišta i pripadajući OKG; i
- Osnivanje grupa slične finansijske aktive u svrhu merenja OKG-a.

3.16 Rezerva

Operativna rezerva deo je neto sredstva koja pripadaju KPŠF-O i može dostići maksimalni iznos od 5,000,000 evra, i sredstva se mogu koristiti samo uz odluku Upravnog odbora u slučaju vanrednih događaja, nepredviđenih okolnosti, ili za potrebu za kupovinu nekretnina u svrhu operacija KPŠF (kao što su kancelarije). Rezerva se prvobitno finansirala u 2013. godini od akumuliranog viška i mogu se dopuniti samo iz viška iz operativnih aktivnosti odlukom Upravnog odbora. U slučaju da se sredstva iz rezerve koriste za pokriće troškova izveštajnog perioda, oni će biti priznati u dobitak ili gubitak za period.

3 PREGLED ZNAČAJNIH KNJIGOVODSTVENIH POLITIKA (NASTAVAK)

3.17 Upravljanje finansijskim rizikom

3.17.1 Tržišni rizik

Tržišni rizik je rizik da će promena u tržišnim cenama, kao što su deviznih kurseva i kamatnih stopa, uticati na dobit KPŠF-0 ili na vrednost njenih finansijskih instrumenata. Cilj upravljanja tržišnim rizikom je upravljanje i kontrola izloženosti tržišnim rizicima u okviru prihvatljivih parametara, uz optimizaciju povratka.

Devizni rizik

Sredstva i obaveze KPŠF-0 nisu izložena deviznim kretanjama kursa pošto se sve transakcije i bilanci obavljaju u lokalnoj valuti.

Kamatni rizik

Kamatni rizik je rizik da će fer vrednost ili budući tokovi gotovine finansijskog instrumenta fluktuirati usled promena tržišnih kamatnih stopa. Menadžment KPŠF-0-a je prvenstveno odgovoran za svakodnevno praćenje neto kamatne stope rizika pozicije i postavlja granice da se smanji potencijal nesklada kamatnih stopa.

Na dan finansijskog stanja KPŠF-0 sva kamatonosna sredstva KPŠF-0-a (oročeni depoziti) su sa fiksnim kamatama.

3.17.2 Rizik likvidnosti

Rizik likvidnosti je rizik da će KPŠF-0 naići na poteškoće u ispunjavanju obaveza povezanih sa njegovim finansijskim obavezama koje se izmiruju isporukom gotovine ili druge finansijske imovine. Oprezno upravljanje rizikom likvidnosti podrazumeva održavanje dovoljnog iznosa gotovine, raspoloživost sredstava putem adekvatnih kreditnih linija i sposobnost prikupljanja na vreme, u utvrđenom roku, potraživanja od trećih lica. Imajući u vidu kratkoročnu prirodu njegovih sredstava, kao i zdrave prilive iz KPŠF-PS, rukovodstvo razmatra na kvartalnoj osnovi zahteve za gotovinskim tokovima za narednih 3-6 meseci.

Sledeća tabela prikazuje preostala ugovorna dospeća finansijskih sredstava i obaveza KPŠF-0. Dospeća su pripremljena na osnovu nediskontovanih novčanih tokova.

	Na dan 31 decembar 2022			Na dan 31 decembar 2021		
	1-6 meseca	6-12 meseca	12-60 meseca	1-6 meseca	6-12 Meseca	12-60 meseca
	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR
Financijska sredstva						
Gotovina u rukama i bankama	1,028,264	-	-	866,077	-	-
Depoziti	-	5,759,257	-	-	3,458,954	-
Obveznice Kosova	-	-	-	-	1,753,998	-
Dospeli računi	617,882	-	-	533,072	-	-
	1,646,146	5,759,257	-	1,399,149	5,212,952	-
Financijske obaveze						
Plativi računi	922,049	-	-	1,225,358	-	-
Obaveze iznajmljivanja (vidi napomenu 10)	29,700	29,700	237,600	27,000	27,000	-
	951,749	29,700	237,600	1,252,358	27,000	-
Ročna neusklađenost	694,397	5,729,557	237,600	146,791	5,185,952	-

3 PREGLED ZNAČAJNIH KNJIGOVODSTVENIH POLITIKA (NASTAVAK)

3.17 Upravljanje finansijskim rizikom (nastavak)

3.17.3 Finansijski instrumenti koji nisu predstavljeni po fer vrednosti

Sledeća tabela sumira knjigovodstvene vrednosti i fer vrednosti tih finansijskih sredstava i obaveza koje nisu prikazane u izveštaju o finansijskom stanju po fer vrednosti na dan 31 decembar 2022 i 2021.

	Na dan 31 decembar 2022		Na dan 31 decembar 2021	
	Vrednost u knjigovodstvo	Fer Vrednost	Vrednost u knjigovodstvo	Fer Vrednost
	EUR	EUR	EUR	EUR
Financijska sredstva				
Gotovina u rukama i bankama	1,028,264	1,028,264	866,077	866,077
Depoziti	5,759,257	5,776,554	3,458,954	3,461,030
Obveznice Kosova	-	-	1,753,998	1,774,136
Dospeli računi	617,882	617,882	533,072	533,072
	7,405,403	7,422,700	6,612,101	6,634,315
Financijske obaveze				
Plativi računi	922,049	922,049	1,225,358	1,225,358
Obaveze iznajmljivanja	258,961	258,961	52,482	52,482
	1,181,010	1,181,010	1,277,840	1,277,840

Finansijski instrumenti mereni po fer vrednosti

Financijska imovina merena po fer vrednosti u izveštaju finansijskog stanja iskazuje se u skladu s hijerarhijom fer vrednosti. Ova hijerarhija skuplja finansijske imovine i obveze u tri razine koje se temelje na značaju ulaznih podataka koji se koriste tekom merenja fer vrednosti finansijske imovine:

- Razina 1: Navedene cene (ne prilagođene) na aktivnim tržištima za identične imovine ili obveze;
- Razina 2: Drugi ulazni podaci, osim navedenih cena, uključeni u razinu 1, koji su dostupni za promatranje imovine ili obveze direktno (tj. cene) ili indirektno (tj. izrađeni od cene); i
- Razina 3: Ulazni podaci o imovinu ili obvezu koje se ne temelju na dostupnim podacima za promatranje tržišta.

Na izveštajnim datumima, KPŠF-O nije imao finansijske instrumente procenjene po fer vrijednosti.

3.17.4 Kreditni rizik

Kreditni rizik je rizik od finansijskog gubitka KPŠF-O ukoliko kupac ili ugovorna stranka finansijskog instrumenta ne ispuni svoje ugovorne obaveze.

Analize kreditnog kvaliteta

Izloženost KPŠF-O kreditnom riziku nastaje u vezi sa sledećim instrumentima:

- **Gotovina u banci** - Gotovina u banci se sastoji od gotovine na tekućim računima kod komercijalnih banaka. Ne postoji dostupan kreditni rejting za većinu komercijalnih banaka koje posluju u Republici Kosovo, međutim, zbog svoje kratkoročne prirode, kreditni rizik se ne smatra značajnim i ne izračunava se gubitak od umanjenja vrednosti.
- **Oročeni depoziti** - sastoje se od oročenih depozita položenih kod komercijalnih banaka u Republici Kosovo. Na dan 31. decembra 2022. godine, plasmani oročenih depozita bili su sa tri banke, najviše 56% kod jedne od njih (2021: dve banke, 85% kod jedne od njih).
- **Obveznice Kosova** - Na dan 31. decembra 2022. godine nije bilo izloženosti KPŠF-O u hartijama od vrednosti izdatih od Vlade Kosova (2021: jedan instrument sa nominalnim iznosom od 1,750,000 EUR). Obveznice Kosova nemaju kreditni rejting.

3 PREGLED ZNAČAJNIH KNJIGOVODSTVENIH POLITIKA (NASTAVAK)

3.17 Upravljanje finansijskim rizikom (nastavak)

3.17.4 Kreditni rizik (nastavak)

Umanjenje

KPŠF-0 prepoznaje provizije za gubitke za OKG na finansijska sredstva merene po amortizovanom trošku. KPŠF-0 meri OKG u iznosu jednakom doživotnom OKG-u, osim sledećih, koji se meru 12-mesečnim OKG-om:

- finansijska sredstva za koja je utvrđeno da imaju nizak kreditni rizik na datum izveštavanja; i
- druga finansijska sredstva za koja se kreditni rizik (tj. rizik od neispunjenja obaveza tokom očekivanog veka trajanja sredstva) nije značajno povećao od početnog priznavanja.

Kada se određuje da li se kreditni rizik finansijskog sredstva znatno povećao od početnog priznavanja i prilikom procene OKG-a, KPŠF-0 smatra razumne i podržane informacije koje su relevantne i dostupne bez nepotrebnih troškova i napora. To uključuje i kvantitativne i kvalitativne informacije i analizu, zasnovanu na istorijskom iskustvu KPŠF-0 i informisanu kreditnu procenu, uključujući informacije koje se odnose na budućnost.

KPŠF-0 pretpostavlja da se kreditni rizik finansijskog sredstva znatno povećao ako je dospel više od 30 dana.

KPŠF-0 smatra da su finansijska sredstva u neizvršenju obaveza kada:

- malo je verovatno da će zajmoprimac u potpunosti platiti svoje kreditne obaveze prema KPŠF-0, bez pribegavanja KPŠF-0 radnjama kao što je ostvarivanje menice (ako ima); ili
- finansijsko sredstvo kasni više od 90 dana.

Životni vek OKG-a su OKG-ovi koje su rezultat svih mogućih neizvršnih događaja tokom očekivanog veka trajanja finansijskog instrumenta. OKG-vi od 12 meseci su deo OKG-va koji proističu iz neizvršenih događaja koji su mogući u roku od 12 meseci nakon datuma izveštavanja (ili kraćeg perioda ako je očekivani vek instrumenta kraći od 12 meseca). Maksimalni period koji se uzima u obzir pri proceni OKG-a je maksimalni ugovorni period tokom kojeg je KPŠF-0 izložen kreditnom riziku.

Merenje OKG-a

Na svaki datum izveštavanja, KPŠF-0 procenjuje da li se kreditni rizik finansijskog instrumenta znatno povećao od početnog priznavanja. Prilikom procene, KPŠF-0 koristi promenu rizika od neizvršenja obaveza tokom očekivanog veka trajanja finansijskog instrumenta. Da bi izvršio procenu, KPŠF-0 upoređuje rizik od neispunjenja obaveza na finansijskom instrumentu na datum izveštavanja sa rizikom nastanka neizvršenja obaveza na finansijskom instrumentu na datum početnog priznavanja. Dokazi da je finansijsko sredstvo umanjeno za kredit uključuju sledeće vidljive podatke:

- značajne finansijske poteškoće zajmoprimca ili izdavaoca; ili
- neizvršenje ili kašnjenje u plaćanju kamata ili glavnice; ili
- postaje verovatno da će druga strana ući u bankrot ili finansijsku reorganizaciju.

U proceni verovatnoće neizvršenja obaveza, KPŠF-0 koristi objavljene stope neizvršenja obaveza za izdavaoce istog rejtinga. Kada rejting nije dostupan, koriste se stope neizvršenja za najslabije izdavaoce. Merenje se prilagođava za (a) rok, ako data hartija od vrednosti ima manje od godinu dana do dospeća; (b) tipične stope nadoknade za slične izdavaoce; i (c) diskontne faktore za prinose odgovarajućih hartije od vrednosti.

S obzirom na gore navedene inpute, svi oročeni depoziti su evaluirani u 1. Fazi korišćenjem 12-mesečnog modela umanjenja vrednosti, dok nije bilo kretanja između faza tokom godine završene 31. decembra 2022. Neto dodaci u provizije za očekivane kreditne gubitke tokom godine iznosili su 15,221 EUR što je rezultiralo na krajnji bilans na dan 31. decembra 2022. godine u iznosu od 17,297 EUR (2021: neto dodaci od 737 EUR i krajnji bilans od 2,076 EUR).

Nije bilo plasmane na obveznice Kosova na dan izveštaja, niti kretanja između faza tokom godine završene 31. decembra 2022. Neto smanjenje u provizije za očekivane kreditne gubitke tokom godine iznosilo je 760 EUR što je rezultiralo na krajnji bilans na dan 31. decembra 2022. godine u iznosu od 0 EUR (2021: neto smanjenje od 760 EUR i krajnji bilans od 888 EUR).

4 GOTOVINA U RUKAMA I BANKAMA

	Na dan 31 decembar 2022	Na dan 31 decembar 2021
	EUR	EUR
ProCredit Bank - Tekući račun	700,854	526,094
Banka për Biznes – Tekući račun	293,048	313,698
Banka Kombëtare Tregtare - Dega Prishtinë – Tekući račun	24,979	128
ISh Bankasi – Tekući račun	7,146	23,615
Banka Ekonomike – Tekući račun	764	806
Raiffeisen Bank Kosovo – Tekući račun	616	772
NLB Prishtina - Tekući račun	487	490
Gotov novac u rukama	370	474
Ukupna gotovina u rukama i bankama	1,028,264	866,077

Tekući računi KPŠF-0 ne nude interes, osim računa sa Banka për Biznes, koji od 1. avgusta 2018. godine obezbeđuje progresivnu kamatu na osnovu dnevnog stanja na računu. Kamata zarađena za godinu završenu 31. decembra 2022. na ovom računu iznosila je 1,344 EUR, od čega 174 EUR je bilo dospelo na datum izveštavanja (2021: kamata zarađena 1,555 EUR od čega 144 EUR je bilo dospelo).

5 DEPOZITI I OBVEZNICE KOSOVA

	Na dan 31 decembar 2022	Na dan 31 decembar 2021
	EUR	EUR
Depoziti		
Depoziti pre provizija za očekivane kreditne gubitke	5,776,554	3,461,030
Provizije za očekivane kreditne gubitke	(17,297)	(2,076)
Depoziti posle provizija za očekivane kreditne gubitke	5,759,257	3,458,954
Obveznice Kosova		
Obveznice pre provizija za očekivane kreditne gubitke	-	1,754,886
Provizije za očekivane kreditne gubitke	-	(888)
Obveznice posle provizija za očekivane kreditne gubitke	-	1,753,998
Depoziti i obveznice Kosova	5,759,257	5,212,952

Na dan 31 decembra 2022. godine, investicije KPŠF-0 u oročene depozite merene po amortizovanoj vrednosti sastojale su se od 4 depozita koji su imali originalne rokove dospeća od jedne godine, fiksne kamatne stope, prosečno trajanje (ponderisano) od 0.88 godina i prosečnu (ponderisanu) kamatnu stopu od 2.42%. Svi depoziti su položeni kod komercijalnih banaka koje imaju dozvolu i posluju u Republici Kosovo. Na dan 31 decembra 2021. godine investicije u oročene depozite merene po amortizovanoj vrednosti sastojale su se od 3 depozita koji su imali originalne rokove dospeća od jedne godine, fiksne kamatne stope, prosečno trajanje (ponderisano) od 0.85 godina i prosečnu kamatnu stopu od 1.77%.

5 DEPOZITI (NASTAVAK)

	Depoziti	Obveznice Kosova	Dužnički Instrumenti
	EUR	EUR	EUR
Na dan 1 januar 2021	1,339	1,648	2,987
Dodatne provizije zbog novih plasmana	2,076	-	2,076
Izdavanja iz provizije zbog dospeća	(1,339)	(760)	(2,099)
Neto opticaj provizija za očekivane kreditne gubitke	737	(760)	(23)
Na dan 31 decembar 2021	2,076	888	2,964
Dodatne provizije zbog novih plasmana	17,297	-	17,297
Izdavanja iz provizije zbog dospeća	(2,076)	(888)	(2,964)
Neto opticaj provizija za očekivane kreditne gubitke	15,221	(888)	14,333
Na dan 31 decembar 2022	17,297	-	17,297

Rezerve za očekivane kreditne gubitke za dužničke instrumente za godine završenih 31 decembra 2022. i 2021. godine izvedene su u skladu sa očekivanim modelom kreditnog gubitka kako je detaljno opisano u značajnim računovodstvenim politikama. Kretanje rezervi za očekivane kreditne gubitke su prikazane gore.

	Depoziti	Obveznice Kosova	Dužnički Instrumenti
	EUR	EUR	EUR
Na dan 1 januar 2021	3,004,880	1,757,301	4,762,181
Novi plasmani	3,450,000	-	3,450,000
Zarađena kamata	57,162	15,186	72,348
Kamata – primljena	(52,351)	(19,249)	(71,600)
Glavnica – dospela	(3,000,000)	-	(3,000,000)
Neto kretanje provizije za očekivane kreditne gubitke	(737)	760	23
Na dan 31 decembar 2021	3,458,954	1,753,998	5,212,952
Novi plasmani	5,760,000	-	5,760,000
Zarađena kamata	67,095	14,364	81,459
Kamata – primljena	(61,571)	(19,250)	(80,821)
Glavnica – dospela	(3,450,000)	(1,750,000)	(5,200,000)
Neto kretanje provizije za očekivane kreditne gubitke	(15,221)	888	(14,333)
Na dan 31 decembar 2022	5,759,257	-	5,759,257

6 DOSPILI RAČUNI

	Na dan 31 decembar 2022	Na dan 31 decembar 2021
	EUR	EUR
Neto potraživanja od KPŠF-PS	453,811	553,691
Dospeli rabati iz otvorenih instrumenata	79,117	80,152
Ostali dospeli računi	144	600
Ukupno dospeli računi	533,072	634,443

Na dan 31 decembra 2022, bilans potraživanja od KPŠF-PS u iznosu od 564,679 EUR odnosi se na naknadu za upravljanje naplaćen na računima doprinosilaca u iznosu od 564,690 EUR, kao i negativnu razliku od refundacija pogrešnih doprinosa u iznosu od 11 EUR (2021: 441,441 EUR odnosno pozitivnu razliku od 12,370 EUR); koji su primljeni posle datuma izveštavanja.

7 ZAVISNA SREDSTVA I OBAVEZE

Na dan 31 decembra 2022 i 2021, KPŠF-0 nije imalo zavisnih sredstava niti obaveza.

8 PRIVRŽENOSTI

Na dan 31 decembra 2022 i 2021, KPŠF-0 nije imalo privrženosti osim obaveza za iznajmljivanje, kao što je prikazano u Napomeni 3.6.2 "Najmovi", i obaveza koje mogu se prijaviti zbog kupnje zemlje, kao što je prikazano u Napomeni 9.

9 NEKRETNINA, POSTROJENJA I OPREME

	Kompjuteri i prateće opreme	Nameštaji uređaji i oprema	Ostala kancelarijska oprema	Motorna vozila	Plac i izgradnja u toku	Ukupno
	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR
Cene						
Na dan 1 januar 2021	404,531	26,141	67,207	53,365	591,153	1,142,397
Dodato u toku godine	38,248	895	699	-	-	39,842
Otpisano u toku godine	(30,608)	(162)	(3,440)	-	-	(34,210)
Na dan 31 decembar 2021	412,171	26,874	64,466	53,365	591,153	1,148,029
Dodato u toku godine	2,919	-	2,869	-	-	5,788
Otpisano u toku godine	(500)	(780)	(2,704)	-	-	(3,984)
Na dan 31 decembar 2022	414,590	26,094	64,631	53,365	591,153	1,149,833
Akumulirano obezvređenje						
Na dan 1 januar 2021	(322,617)	(21,886)	(51,855)	(53,365)	-	(449,723)
Teret u toku godine	(43,021)	(1,136)	(7,120)	-	-	(51,277)
Eliminisano iz otpisa	30,608	162	3,440	-	-	34,210
Na dan 31 decembar 2021	(335,030)	(22,860)	(55,535)	(53,365)	-	(466,790)
Teret u toku godine	(47,365)	(1,190)	(7,303)	-	-	(55,858)
Eliminisano iz otpisa	500	780	2,704	-	-	3,984
Na dan 31 decembar 2022	(381,895)	(23,270)	(60,134)	(53,365)	-	(518,664)
Neto knjigovodstvena vrednost						
Na dan 31 decembar 2022	32,695	2,824	4,497	-	591,153	631,169
Na dan 31 decembar 2021	77,141	4,014	8,931	-	591,153	681,239

Izgradnja u toku i avansi

Dana 23 novembra 2016 godine, Vlada Republike Kosovo je donela odluku br. 06/117 o eksproprijaciji u ime javnog interesa imovine društvenog preduzeća "P.SH. Udruženje SH.A.M. Vllaznim Union", koja se nalazi na katastarskoj parceli, P-7207-0, u Lakërishtë, prištinska katastarska zona, opština Priština, za potrebe KPŠF-a.

Prema važećim zakonima o privatizaciji - imajući u vidu da je eksproprijacija izvršena u javnom interesu - KPŠF je morao da plati samo 20% od vrednosti imovine u iznosu od 249,012 EUR (procenjeno od strane nezavisnog ovlašćenog inspektora na 1,245,060 EUR), legitimnih potraživanja poverioca, o čijim potraživanjima je Organ za likvidaciju doneo odluku u iznosu od 340,142 EUR, dok su administrativne takse iznosile 2,000 EUR. Kao takav, u junu 2018 godine, KPŠF je platio Kosovskoj agenciji za privatizaciju potreban iznos od 591,153 EUR.

Organ za likvidaciju je odbio potraživanja u iznosu od 133,618 EUR, a na njegove odluke može se uložiti žalba Posebnoj komori Vrhovnog suda Republike Kosovo. Prema sporazumu o eksproprijaciji, KPŠF je obećao i obavezan je da plati bilo koja i sva potraživanja koje je Posebna komora usvojila u korist žalioaca, a takvi iznosi će povećati troškove za nabavku eksproprijisane parcele.

Vlasništvo nad imovinom je preneseno u katastarski registar na KPŠF tokom 2019. godine. Pošto je opština odbila, tokom 2022. godine, dozvolu za izgradnju kancelarija većeg obima i veličine od onih u sadašnjim ruševinama i potpuno oronulim zgradama na parceli, od datuma ovog izveštaja, KPŠF je u procesu dobijanja dozvole za izgradnju svojih centralnih kancelarija u okviru perimetra i obima tih zgrada.

Tokom 2022. i 2021. godine, KPŠF je otpisao samo potpuno obezvređene imovine.

Na dan 31 decembra 2022 i 2021 ne postoje tereti nad sredstvima KPŠF-O.

10 IMOVINA S PRAVOM KORIŠĆENJA I OBAVEZE IZNAJMLJIVANJA

	Imovina s pravom korišćenja		Obaveze iznajmljivanja
	EUR		EUR
Cena			
Na dan 1 januar 2021	232,293	Na dan 1 januar 2021	101,765
Dodato u toku godine	-	Kamata iznajmljivanja	4,717
Na dan 31 decembar 2021	232,293	Plaćanja tokom godine	(54,000)
Dodato u toku godine	250,474	Na dan 31 decembar 2021	52,482
Na dan 31 decembar 2022	482,767	Dodato u toku godine	250,474
Akumulirano obezvređenje			
Na dan 1 januar 2021	(139,376)	Kamata iznajmljivanja	10,005
Teret u toku godine	(46,458)	Plaćanja tokom godine	(54,000)
Na dan 31 decembar 2021	(185,834)	Na dan 31 decembar 2022	258,961
Teret u toku godine	(48,291)		
Na dan 31 decembar 2022	(234,125)		
Neto knjigovodstvena vrednost			
Na dan 31 decembar 2022	248,642		
Na dan 31 decembar 2021	46,459		

Tokom godine završenoj 31. decembra 2022, KPŠF-0 ima samo jedan najam, za svoju kancelariju, koji je identifikovan kao imovina s pravom korišćenja i odražava se na izveštaju o finansijskom stanju. Obaveze iznajmljivanja povezane sa istim prikazuju se takođe u izveštaju o finansijskom stanju.

Prvobitno iznajmljivanje koje je trajalo od 1. januara 2018. do 31. decembra 2022. Godine (s obe strane imajući mogućnost da raskinu ugovor putem otkazivanja od 9 meseci), je juna 2022. godine bio produžen do 31. Decembra 2027. Postepena stopa pozajmljivanja koja se primenjuje za obaveze zakupa priznate pri odmerenju datuma 1. juna 2022. godine iznosila je 5.88%, dok se amortizacija imovine s pravom korišćenja vrši linearno, tokom celog trajanja najma. S obzirom da se iznajmljivanje plaća unaprijed, početna uplata nije uključena u obaveze iznajmljivanja.

Na dan 31. decembra 2022. diskontirane obaveze iznajmljivanja u iznosu od 258,961 EUR sastoje se od 46,056 EUR kratkoročnih i 212,905 EUR dugoročnih obaveza iznajmljivanja. Nediskontirane obaveze iznajmljivanja iznose 297,000 EUR, od čega su 59,400 EUR kratkoročne, a 237,600 EUR dugoročne.

Na dan 31. decembra 2021. diskontirane obaveze iznajmljivanja u iznosu od 52,482 EUR, sve su bile kratkoročne obaveze iznajmljivanja. Nediskontirane obaveze iznajmljivanja iznose 54,000 EUR, sve su bile kratkoročne.

11 NEMATERIJALNA SREDSTVA

	Softveri i Licence
	EUR
Cene	
Na dan 1 januar 2021	455,716
Dodato u toku godine	6,285
Otpisano u toku godine	(92,695)
Na dan 31 decembar 2021	369,306
Dodato u toku godine	50,819
Otpisano u toku godine	(271,824)
Na dan 31 decembar 2022	148,301
Akumulirana amortizacija	
Na dan 1 januar 2021	(417,089)
Teret u toku godine	(14,134)
Eliminisano iz otpisa	92,695
Na dan 31 decembar 2021	(338,528)
Teret u toku godine	(14,622)
Eliminisano iz otpisa	271,824
Na dan 31 decembar 2022	(81,326)
Neto knjigovodstvena vrednost	
Na dan 31 decembar 2022	66,975
Na dan 31 decembar 2021	30,778

Tokom 2022. i 2021. godine, KPŠF je otpisao samo potpuno amortizovana nematerijalna sredstva.

12 PLATIVI RAČUNI I AKRUALI

	Na dan 31 decembar 2022	Na dan 31 decembar 2021
	EUR	EUR
Plativi računi za investicione aktivnosti	791,353	1,125,213
Akruali za štampanje i slanje stanja računa doprinosilaca	80,244	71,155
Ostali plativi računi i akruali	50,452	28,990
Ukupni plativi računi	922,049	1,225,358

Na dan 31 decembra 2022 u bilans plativih računa za investicione aktivnosti su uključeni naknade upravljanja od strane menadžera otvorenih fondova koji fakturisaju u vrednosti od 790,610 EUR i naknade za posredništvo u vrednosti od 743 EUR (2021: 1,124,470 EUR odnosno 743 EUR).

13 VIŠAK

	2022			2021		
	Operativne Aktivnosti	Investicione Aktivnosti	Ukupno	Operativne Aktivnosti	Investicione Aktivnosti	Ukupno
	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR
Prihodi za godinu						
Prihodi od naplaćenih taksi	1,337,980	7,511,466	8,849,446	1,401,622	7,090,416	8,492,038
Ostali prihodi	80,623	-	80,623	126,087	-	126,087
	1,418,603	7,511,466	8,930,069	1,527,709	7,090,416	8,618,125
Troškovi za godinu	(1,139,768)	(6,695,395)	(7,809,163)	(1,191,245)	(6,840,347)	(8,031,592)
Rezerve za očekivane kreditne gubitke, neto (povećanje) / smanjenje	(14,333)	-	(14,333)	23	-	23
Višak za godinu	264,502	816,071	1,080,573	336,487	250,069	586,556
Višak u početku godine	680,230	426,852	1,107,082	1,004,127	176,783	1,180,910
Refundacija viška u KPŠF-PS i dopuna rezerve	-	-	-	(660,384)	-	(660,384)
Višak u kraju godine	944,732	1,242,923	2,187,655	680,230	426,852	1,107,082

Tokom 2022. Upravni nije nadoknadio penziona sredstva (KPŠF-PS) iz viška operativnih ili investicionih aktivnosti. Niti je bilo dodatka u rezervi, zbog toga što je rezerva već bila u potpunosti popunjena.

Tokom 2021. Upravni odbor je odlučio da (a) nadoknadi penziona sredstva doprinosioca (KPŠF-PS) sa 200,000 EUR; i (b) zaštititi cenu fonda za predstojeće penzionere koja je koštala 460,384 EUR; obe finansirane iz viška operativnih aktivnosti, ostavljajući neto bilans viška od 1,107,082 EUR na dan 31 decembra 2021.

14 NAKNADA TAKSI NA TERET PENZIJSKIH SREDSTAVA

	Za godinu završenu 31 decembar 2022	Za godinu završenu 31 decembar 2021
	EUR	EUR
Naplaćene takse za investicione aktivnosti	7,511,466	7,090,416
Naplaćene takse za operativne aktivnosti	1,337,980	1,401,622
Total naknada taksi na teret penzijskih sredstava	8,849,446	8,492,038

Naknade su obračunate dnevno prema formuli:

$$\text{Naknada} = [\text{Bruto sredstva učesnika}] * [\text{Stopa}] / [\text{Broj dana u godini}] .$$

Ukupne naknade naplaćene nad bruto sredstvima učesnika u cilju finansiranja aktivnosti KPŠF-a za godinu koja se završava 31 decembra 2022 iznosi 8,849,446 EUR (2021: 8,492,038 EUR).

Naplaćene tarife za period raportisanja, usvajane od strane Skupštine Republike Kosovo u skladu sa Zakonom br. 04/L-168, bile su kao sledeće:

Datum od	Datum do	Takse za investicione aktivnosti	Takse za operativne aktivnosti	Ukupne takse
1 januara 2021	21 novembra 2021	0.330% g.	0.065% g.	0.395% g.
22 novembra 2021	31 decembra 2021	0.320% g.	0.065% g.	0.385% g.
1 januara 2022	31 decembra 2022	0.320% g.	0.057% g.	0.377% g.

15 OSTALI PRIHODI

	Za godinu završenu 31 decembar 2022	Za godinu završenu 31 decembar 2021
	EUR	EUR
<i>Operativne aktivnosti</i>		
Kamatni prihod od depozita i tekućeg računa	82,803	73,903
Podešavanje za razliku od refundacije doprinosa	(3,290)	52,073
Ostali prihodi iz operativnih aktivnosti	1,110	111
	80,623	126,087
Ukupni ostali prihodi	80,623	126,087

Penzijski doprinosi koji dolaze na računu za naplatu (CBK račun za KPŠF-PS) pretvaraju se u jedinice na dan doprinosa. Povremeno se uplata izvrši greškom (delimično ili u celosti), a kada se to razume, KPŠF, u skladu sa Zakonom br. 04/L-101, vraća nominalni iznos pogrešnog doprinosa. Prema policama KPŠF-a, neto razlike između (i) vraćenog nominalnog iznosa i (ii) vrednosti odgovarajućih jedinica na dan povrata novca; podešavaju ostale prihode za KPŠF-0. Za godinu završenu 31. decembra 2022. negativno podešavanje iznosilo je 3,290 EUR (2021: pozitivno podešavanje u iznosu od 52,073 EUR).

16 NETO NAKNADE OTVORENIH INSTRUMENATA

	Za godinu završenu 31 decembar 2022			Za godinu završenu 31 decembar 2021		
	Bruto	Rabati	Neto	Bruto	Rabati	Neto
	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR
Vanguard – GSIF	53,049	(7,709)	45,340	272,609	(50,236)	222,373
BNY Mellon – RRF	1,482,878	-	1,482,878	2,169,117	-	2,169,117
AXA – GILB	5,918	-	5,918	230,413	(21,173)	209,240
Nordea 1 - GSEF	517,879	-	517,879	315,610	-	315,610
Nordea 1 - SRF	1,571,199	-	1,571,199	1,993,231	-	1,993,231
Amundi – 3M I	155,406	(103,042)	52,364	90,051	(40,094)	49,957
BNP Paribas – PDP	77,677	(20,698)	56,979	485,936	(128,191)	357,745
S&P500 Minvol ETF	16,568	-	16,568	25,132	-	25,132
MSCI EU MinVol ETF	5,097	-	5,097	34,009	-	34,009
Invesco QQQ ETF	68,274	-	68,274	113,633	-	113,633
USCF US Oil ETF	100,315	-	100,315	109,543	-	109,543
Amundi MSCI Qual	45,405	-	45,405	121,140	-	121,140
FirstT CybrSec ETF	21,393	-	21,393	178,049	-	178,049
LG eCom Logist ETF	25,998	-	25,998	144,551	-	144,551
SP OilGas Expl ETF	166,432	-	166,432	37,429	-	37,429
Pacer Industrial ETF	26,046	-	26,046	37,627	-	37,627
VG Real Estate ETF	7,254	-	7,254	20,028	-	20,028
Glob xUS Infr ETF	213,719	-	213,719	79,271	-	79,271
iShare US Infr ETF	186,056	-	186,056	65,279	-	65,279
Inv Base Metals ETF	276,002	-	276,002	153,702	-	153,702
BNP Climate Impact	41,081	(19,875)	21,206	24,918	(11,734)	13,184
T.Rowe Glob Tech	29,443	(1,088)	28,355	17,120	(1,351)	15,769
Amundi CPR Disrupt	66,425	-	66,425	26,082	(14,130)	11,952
AXA Digital Econ	36,965	(6,947)	30,018	21,299	(7,058)	14,241
GS Millennials	38,531	(6,736)	31,795	10,351	(1,998)	8,353
Schroder ISF GSG	23,844	-	23,844	11,569	-	11,569
FirstT Green ETF	5,448	-	5,448	11,763	-	11,763
iSh. Glb Clean ETF	74,303	-	74,303	11,434	-	11,434
Invesco KBW Bank	225,237	-	225,237	-	-	-
Lyxor USD 10Y Infl	44,562	-	44,562	-	-	-
Lyxor EUR 10Y Infl	136,202	-	136,202	-	-	-
Vanguard Value ETF	32,934	-	32,934	-	-	-
ISh MSCI Eur Value	171,108	-	171,108	-	-	-
Global X Cyb.Sec.	64,516	-	64,516	-	-	-
Lyx Stoxx Bank ETF	165,126	-	165,126	-	-	-
iShare Core Div.	19,345	-	19,345	-	-	-
SPDR EU Energy	2,620	-	2,620	-	-	-
Wisd.Tree Metals	6,423	-	6,423	-	-	-
Ukupne neto naknade otvorenih instrumenata	6,206,678	(166,095)	6,040,583	6,810,896	(275,965)	6,534,931

17 TROŠKOVI OSOBLJA

	Za godinu 31 decembar 2022	Za godinu 31 decembar 2021
	EUR	EUR
Plate osoblja	484,658	471,250
Penzioni doprinosi poslodavca	28,943	27,741
Troškovi Kolektivnog Ugovora	79,246	54,067
Razvoj administrativnog softvera	20,338	71,370
Zdravstveno osiguranje	7,193	7,119
Prekovremeni rad, bonusi i ostali troškovi osoblja	4,777	22,048
Ukupno troškovi osoblja	625,155	653,595

18 TROŠKOVI UPRAVNOG ODBORA

	Za godinu 31 decembar 2022	Za godinu 31 decembar 2021
	EUR	EUR
Honorari članova Odbora	84,475	99,463
Fiducijarno osiguranje Sastanci	38,320	18,074
Putovanja/Hotel/Drugi/troškovi	6,230	6,661
Penzioni doprinosi poslodavca	3,633	4,394
Ukupno troškovi Upravnog odbora	132,658	128,592

19 POVEZANA LICA

Lice je povezana sa entitetom ako, direktno ili indirektno preko jednog ili više posrednika, lice kontroliše, kontrolisano je ili je pod zajedničkom kontrolom sa entitetom, ako lice ima interes u entitetu koji joj daje značajan uticaj na entiteta, lice ima zajedničku kontrolu nad entitetom, lice je pridruženi član ili je član ključnog rukovodećeg osoblja tog entiteta ili njegovog matičnog entiteta.

KPŠF-0 upravlja i ima punu kontrolu nad investicijama KPŠF-PS, tj. penzionim sredstvima. Transakcije između ove dve se odnose na (a) da se KPŠF-0 finansira iz naknada naplaćenih fondu kao što je opisano u napomeni 14, umanjeno za razliku (pozitivnu ili negativnu) između vrednosti jedinica otkupljenih putem refundiranja i nominalne vrednosti refundiranih doprinosa, kao što je opisano u napomeni 15; kao i (b) viškovi vraćeni u KPŠF-PS iz KPŠF-0, kao što je opisano u napomeni 13.

Članovi upravnog odbora (a) primaju mesečne nadoknade putem honorara poverenika koje odobrava Skupština Republike Kosovo prilikom odobravanja investicionih i operativnih naknada koje se naplaćuju iz fonda; i (b) imaju obavezne penzijske doprinose koji se plaćaju u njihovo ime. Bilans gore navedenih, za godinu završene 31. decembra 2022. i 2021. godine, obelodanjeni su u napomeni 18 ovih finansijskih izveštaja.

Ključno rukovodeće osoblje prima mesečne plate koje je odredio Upravni odbor i u njihovo ime se plaćaju i obavezni penzijski doprinosi. Povremeno im se mogu dodeliti godišnji bonus u vezi sa učinkom, ograničen na maksimalno jednu mesečnu osnovnu platu. Bilans gore navedenih, za godinu završenu 31. decembra 2022. godine, iznosilo je 158,012 EUR (2021: 171,054 EUR). Od ukupnog iznosa za godinu završenu 31. decembra 2022. godine, plate su iznosile 141,605 EUR; penzijski doprinosi poslodavca iznosili su 7,524 EUR; a bonusi, dnevnice i drugi dodaci iznosili su 8,883 EUR.

20 STRUČNE SLUŽBE / UGOVORAČI / KONSULTANTI

	Za godinu završenu 31 decembar 2022	Za godinu završenu 31 decembar 2021
	EUR	EUR
Usluge interne revizije	7,500	1,680
Usluge dizajna i odnosa sa javnošću	804	180
Prevodilačke i lektorske usluge	598	830
Ostale službe	11,587	18,777
Ukupni troškovi za stručne usluge, ugovorače i konsultante	20,489	21,467

21 DEŠAVANJA POSLE DATUMA FINANSIJSKOG STANJA

Nakon datuma 31 decembar 2022 nema narednih događaji koji zahtevaju prilagođavanje ili dalje obelodanjivanje u ovim finansijskim izveštajima.